

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

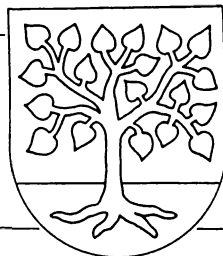
Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

SLÆGTEN

FORUM FOR SLÆGTSHISTORIE

Nr. 4, - juli 1991

Indhold:

Redaktion, ekspedition og betaling. - Aktiviteter	s. 2
SSF's årsmøde 1991, af Ingvar Musaeus	s. 3-6
SSF's bestyrelse, tilsluttede foreninger mv.	s. 7
Foreningsprogrammer	s. 7-22
1 Bølling-Nr. Horne Hrd.	s. 7-8
2 Hjørring	s. 8-9
3 Holstebro	s. 10
4 Korsør	s. 10
5 Odense	s. 11-12
6 Sydsjælland	s. 12-13
7 Trekantområdet	s. 13-14
8 Vestsjælland	s. 14-15
9 Viborg	s. 15-17
10 Østsjælland	s. 17-18
11 Aalborg	s. 18-20
12 Aarhus	s. 20-21
13 Øvrige, nemlig Herning og Randers (kursustilbud)	s. 21-22
Nyt om arkivloven, af Ingvar Musaeus	s. 22
Folketællinger - supplement, af Birgit Øskov	s. 23
Arkivadresser	s. 23-24
Kopier, køb eller salg	s. 24
Jydske Lov 750 år/Valdemar Sejrs efterslægt	s. 24
Danske krigsmedaljer siden år 1800	s. 25-28
Landsarkivet for Nørrejylland 100 år	s. 29
Skand. Australsk New Zealandsk Venskabsfor.	s. 30
Navnekartotek på landsarkivet i Viborg	s. 31-33
Blåt blod (1), udarvsskifter (1)	s. 33-40
Debat, - fremtidens kirkebøger	s. 40

SLÆGTEN (ISSN 0905-7064) udgives af Sammenslutningen af Slægts-historiske Foreninger (SSF), p.t. 1. januar og 1. juli.

Redaktion og ekspedition: Anton Blaabjerg og Birgit Øskov.
Stof fra bladet må benyttes med kildeangivelse, hele artikler eller stør-re dele deraf dog kun efter tilladelse.

Redaktion, ekspedition og betaling

Anton Blaabjerg, ansvarshavende redaktør, Fredensgade 38, 8800 Viborg, tlf. 86 61 04 36, modtager senest henholdsvis 15. maj og 15. november foreningernes programmer og artikler (også gerne før).

Birgit Øskov, ekspedition, Vesterbrogade 6, 3.th-15, 9400 Nørresundby, tlf. 98 17 63 76, modtager senest henholdsvis 15. juni og 15. december - gerne før - foreningernes kuverter (format A5 med endelukkning, selvkøbende, ufrankerede, adresserede, B-mærkede og afsenderstemplede).

Bent Askjær, SSF's kasserer, Hybenvænget 26, 6000 Kolding, tlf. 75 52 92 80, modtager - ligeledes før henholdsvis 15. juni og 15. december - de abonnerende foreningernes betaling, nemlig p.t. 7 kr. pr. forsendelse, på SSF's girokonto 1 46 39 69. - Private abonnenters betaling opkræves een gang årligt (i nummeret 1. januar).

Priser

Stykprisen for SLÆGTEN nr. 4 er p.t. uændret:

- 7 kr. ved samlet abonnement for foreninger under SSF.
- 15 kr. plus forsendelse (ialt 40 kr. pr. år) i privat abonnement.
- 20 kr. plus forsendelse i løssalg.

Særtryk af SLÆGTEN nr. 1, lægdsrulle-forkortelserne tilføjet tilgangslisternes årlige bogstavkoder, 8 s., for kun 5 kr. - Så godt som uundværligt i arbejdet med lægdsruller.

SLÆGTSFORSKNING - DIN DANMARKSHISTORIE, grundlæggende oplysninger om slægtsforskning, 8 s. for kun 2,50 kr.

Pjecerne (prisen er eksklusiv porto) anbefales både til undervisning og foreningsarbejde, f.eks. ved medlemstilgang.

Aktiviter

Omkr. 1. september

HVEM FORSKER HVAD udkommer.

Weekenden 4.-6. oktober

SSF's SLÆGTSHISTORISK WEEKENDKURSUS på Båring Højskole med temaet: Kvindens plads i samfundet 1660-1915, - se vedlagte program. - Tilmeldelse senest 1. september.

Tirsdag 15. oktober

Tilmelding til København-foreningens slægtsforskertræf 4. april 1992.

Onsdag 1. januar 1992

Udsendelse af SLÆGTEN nr. 5, se også under redaktion mv.

SAMMENSLUTNINGENS ÅRSMØDE 1991

Mødet afholdtes 13. april 1991 på Hotel Landsoldaten i Fredericia.

Efter en kort omtale af, at det netop var 10 år siden, at Sammenslutningen blev stiftet, aflagde formanden, Ingvar Musesæus, beretning om virksomheden i 1990:

"MEDLEMSFORHOLD

Den gamle Haderslev og Omegns Slægts- og Lokalhistoriske Forening, der var medlem af Sammenslutningen 1984-85, har i årets løb meldt sig igen og er under navnet Haderslev Slægtsforsknings Forening fra 1. januar 1991 aktivt medlem af Sammenslutningen.

Sammenslutningen omfatter nu 24 aktive medlemsforeninger med ialt 2.167 enkeltmedlemmer. I løbet af de 10 år er antallet af medlemsforeninger steget med 85% fra 13 foreninger, og antallet af enkeltmedlemmer er steget med 115% fra 1008 medlemmer.

Bestyrelsen har samlet sig om de vedtægtsbestemte formål ved i årets løb at

- (1) gennemføre Sammenslutningens egne aktiviteter,
- (2) repræsentere medlemmerne over for offentlige myndigheder,
- (3) samarbejde med andre historiske organisationer.

EGNE AKTIVITETER

SSF's Litteraturfortegnelse bragtes for 4. gang i HVEM FORSKER HVAD'S 1990-udgave og rummede personal- og lokalhistoriske udgivelser i 1989. - Det var Mikael Horn, der fortsat stod for fortegnelsens udarbejdelse.

Slægtshistorisk Weekendkursus 1990 blev gennemført 5.-7. oktober på Båring Højskole over temaet EJENDOMSHISTORIE PÅ LAND OG I BY. Ca. 90 deltagere fra det meste af landet

havde som sædvanligt et par udbytterige døgn, der også gav plads til hyggelige samvær. - Kursus blev planlagt af Birgit Flemming Larsen og gennemførtes på stedet af Jytte Skaaning, - det hele under Bent Askjærs finansielle styring.

På Årsmødet for et år siden var der i forbindelse med en drøftelse af formen for udsendelse af indbydelser til weekendkurset tvivl om, hvorvidt alle foreninger ville få tilbudt dækning af porto for udsendelse til enkeltmedlemmerne. - Spørgsmålet blev drøftet, fordi det var planlagt at udsende indbydelser sammen med SLÆGTEN, der netop ikke købes af alle, og jeg lovede, at bestyrelsen ville gennemføre en yderligere, intern drøftelse af sagen for snarest at meddele foreningerne resultatet. - 3. maj meddeltes det, at de foreninger, der tegner abonnement på SLÆGTEN, vil kunne imødesee en endnu ikke opgjort merudgift dækket af SSF's kasse, og at de foreninger, der ikke tegner abonnement på SLÆGTEN, vil få tilbud om at kunne få indbydelserne tilsendt deres enkeltmedlemmer direkte med porto betalt af SSF's kasse. - Det blev tilføjet, at det der ved forudsættes, at de her omhandlede udgifter ikke vil belaste kursusgebyret til weekendkurset.

SLÆGTEN - FORUM FOR SLÆGTS-HISTORIE så dagens lys i 1990, hvor nr. 1 udkom 1. januar, og nr. 2 udkom 1. juli. Bladet spiller sin afgørende rolle i den informationsvirksomhed, Sammenslutningen ikke kan være foruden, hvis der da skal være liv i arbejdet. Bladet er afløseren for tryksagen SSF-INFORMATION, der udsendes lige fra Sammenslutningens oprettelse, men efterhånden måtte standses på grund af for ringe

effekt. - Anton Blaabjerg og Birgit Øskov udgør SLÆGTENS redaktion og har efter bestyrelsens mening et fint og målrettet greb om arbejdet. - En væsentlig del af bladets indhold er foreningsprogrammer, hvilket iøvrigt også var et af de vægtige argumenter for at få balance i det økonomiske spørgsmål. En anden balance i denne forbindelse har været drøftet i bestyrelsen, nemlig balancen mellem det omfang (sideantal), programmerne har, og omfanget af det øvrige stof. Bestyrelsen har fundet at kunne være enig med redaktionen, der har vægtet omfanget med en trediedel programmer og to trediedele andet stof, således som det også i øjeblikket er tilfældet.

Prisfastsættelse ud fra spørgsmålet, om det kan betale sig at være medlem af SSF, er stadig med i den række af sager, bestyrelsen mener må stå forrest. - Foreløbig blev der 1) for weekendkurset i 1990 beregnet et lavere kursusgebyr for medlemmer af Sammenslutningens medlemsforeninger end for andre; 2) for SLÆGTEN beregnet særlige medlemspriser ved samlet abonnement for medlemsforeninger, jf. den redaktionelle meddelelse i bladet; 3) med redaktøren for HVEM FORSKER HVAD drøftet en tilsvarende prispolitik til gode for medlemmer af Sammenslutningens medlemsforeninger, jf. den i marts 1991 udsendte skrivelse fra redaktionen.

Slægtsforskertræ i Arhus 1990 blev planlagt og med bravur gennemført af Arhus-foreningen 17. november på Arhus Statsgymnasium. Mange flere slægtsforskere, end der tidligere har været set ved slægtsforskertræ, var mødt og havde en meget vellykket og for mange vedkommende udbytterig dag. Jeg vil her komplimentere Arhus-foreningen for den måde, man løste den store opgave på, - og dertil skal føjes Sammen-

slutningens hjertelige tak.

OFFENTLIGE MYNDIGHEDER

I forholdet til offentlige myndigheder har Sammenslutningen været inddraget i en afsluttende fase af lovgivningsarbejdet med den nye arkivlov. 1990 blev præget af den offentlige debat om arkivforholdene herhjemme. - Allerede kort efter sidste Årsmøde blev Sammenslutningen orienteret om SLA's henvendelse til kulturministeriet, en henvendelse, der bl.a. rummede et forslag om at nedsætte et bredt sammensat udvalg til at gennemgå den række af spørgsmål, der trængte sig på. Som det vil vides, så et sådant udvalg aldrig dagens lys. - I løbet af sommeren måtte det konstateres, at lovgivningsarbejdet blev lukket af mod enhver form for offentlig indsigt, hvorefter Sammenslutningen i september anmodede kulturministeriet om at måtte modtage forslag til kommende arkivlov, når det måtte foreligge. - 12. november udsendte kulturminister Ole Vig Jensen udkast til lov om offentlige arkiver mv. med tilhørende udkast til udfyldende bestemmelser og notat om de hovedsynspunkter, der lå bag udkastet. Eventuelle kommentarer til materialet skulle være kulturministeriet i hænde senest 12. december. - Med SLA udvekslede Sammenslutningen såvel udkast til som den endelige ordlyd af de bemærkninger, der blev udarbejdet; der var i hvert fald klarhed i ønsket om, at de to sammenslutninger ikke udtalte sig imod hinanden. - Med Samfundet praktiseredes et konkret stykke samarbejde, der baserede sig på en fælles holdning og enighed på alle de væsentlige punkter. Resultatet blev vore to udtalelser, som vil kunne læses nu i aprilnummeret af Personalhistorisk Tidsskrift, ligesom Sammenslutningens udtalelse nåede at

blive medtaget i SLÆGTENS januar-nummer. - For at runde dette emne af skal det yderligere bemærkes, at Dansk Historisk Fællesforening 31. januar 1991 afholdt et møde på Christiansborg om Kildeadgang og Arkivlov, hvortil interesserede blev indbudt. Indbydelsen sendtes også til Sammenslutningens medlemsforeninger, og det glædede mig at se enkelte foreninger repræsenteret ved den lejlighed. Kulturminister Grethe Rostbøll, der var trådt til i embedet efter folketingsvalget, undlod derimod at vise sig, medens forgængeren var til stede. - Et referat af mødet er tilsendt ministeren, og jeg skal gengive dirigentens opsummerende afslutning, som den står at læse i referatet: "Arkivlovsspørgsmålet er et omfattende, kompliceret og tværministerielt problem, der også inddrager register- og offentlighedslovgivningen. Langt fra alle relevante aspekter er medtaget i det lovforberedende arbejde, og der er derfor fra næsten alle sider et stærkt ønske om et udredningsarbejde i form af en kommission eller udvalg."

SAMARBEJDE MED ANDRE HISTORISKE ORGANISATIONER

Som sædvane har været siden Sammenslutningens indmeldelse i Dansk Historisk Fællesforening, har formanden deltaget i fællesforeningens årsmøder, og jeg deltog også i årsmødet i Vigsø 24.-26. august. - I løbet af weekenden afholdtes først årsmøde for Sammenslutningen af Lokalhistoriske Foreninger (SLF) og senere fællesforeningens repræsentantskabsmøde. Der var lagt op til noget af en omvæltning, idet der var kræfter i gang for at fusionere de to organisationer: Først skulle SLF vedtage nye vedtægter og derved skabe Dansk Lokalhistorisk Forening, og derefter skulle fællesforeningen nedlægge sig selv

og/eller indgå i den nyoprettede lokalhistoriske forening. Der syntes at være tale om at ville skabe "Lokalhistoriens Mekka". Jeg talte imod de nævnte hensigter, hvilket også andre gjorde, og week-endens resultat blev, at den ny forening ikke blev dannet; Dansk Historisk Fællesforenings bestyrelse trak sig, og en ny valgtes med landsarkivar Grethe Ilsøe som formand.

Nu arbejdes der i fællesforeningens nye bestyrelse med at få skabt en organisationsform, som flertallet kan acceptere. Sektionerne i fællesforeningen spiller en væsentlig rolle, og de foreslår fællesforeningen nyorganiseret efter en samrådsmodel. - Der er to sektioner, nemlig de to sammenslutninger 1) af Lokale Arkiver og 2) af Lokalhistoriske Foreninger. Hertil kommer de direkte medlemmer, hvoriblandt findes Sammenslutningen af Slægtshistoriske Foreninger. - Det er for bestyrelsen meget afgørende, at Sammenslutningen holder fast ved sin tilknytning til Fællesforeningen, og at vi er med til at have indflydelse på at kunne bevare og øge det folkelige, historiske arbejde overalt i landet. Derved tjenes de slægtshistoriske foreningers interesse.

I årets løb er det hævdundne samarbejde fortsat med Sammenslutningen af Lokale Arkiver og med Samfundet for dansk genealogi og Personalhistorie, som det også fremgår af det tidligere nævnte. Begge organisationers formænd har deltaget i vort årsmøde, ligesom jeg har deltaget i SLA's årsmøde 1990 i Kolding og i Samfundets generalforsamling kort tid efter vort årsmøde. Til begge formænd vil jeg sige hjertelig tak for samarbejdet, som stadig kan udvides på forskellige felter, hvad vi ikke må være blinde for. Fællestræk har vi, og det gælder både på de folkelige og de historiske

områder.

Samfundet og Sammenslutningen er fælles om de slægtshistoriske interesser og arbejdsområder. For 10 år siden, da Sammenslutningen skulle stiftes, gav dette sig udtryk i bestræbelser på at skabe en eller anden form for tilslutning til Samfundet. Bestræbelserne i så henseende gav intet resultat, som det vil kunne ses af den lille historiske oversigt, der findes i SLÆGTEN nr. 3. - Der er imidlertid nu et arbejde i gang, hvor de to organisationers formænd tillige med enkelte af deres bestyrelser medlemmer drøfter muligheden for et nærmere organisatorisk samvirke. Og det skal da ikke være en hemmelighed i denne kreds, at bestyrelsen gerne ser Samfundet indmeldt i Sammenslutningen. Ligeledes ser bestyrelsen gerne DIS-foreningen indmeldt i Sammenslutningen. Derved vil der være en øget mulighed for at samle sig om fælles opgaver. Drøftelserne er på deres første stadier; men der er enighed om at fortsætte dem.

AFSLUTNING

Jeg vil rette en tak til redaktionen for HVEM FORSKER HVAD for det store arbejde, der udføres til glæde for medlemmer af både Samfundet og Sammenslutningen. Der vil senere under årsmødet blive lejlighed til at høre nærmere om redaktionens indsats med efterfølgende mulighed for at stille spørgsmål og komme med bemærkninger, - uden at der iøvrigt kan besluttes noget.

Ligeledes siger jeg tak til redaktionen for SLÆGTEN for det store arbejde, den har udført i bladets første leveår. Da begge redaktionens medlemmer er til stede, vil der være mulighed for, at forsamlingen kan stille spørgsmål og komme med bemærkninger direkte til redaktionen."

Formanden sluttede beretningen med en tak til alle medlemsforeningerne for bistand og rygdækning, og en tak til medlemmerne af Sammenslutningens bestyrelse for deres arbejde såvel i bestyrelsen som i forbindelse med de specialopgaver, de har påtaget sig.

Beretningen godkendtes, hvorefter det reviderede regnskab blev forelagt af kassereren, Bent Askjær, og efter få bemærkninger godkendt.

Kontingentsættelsen rummede for første gang stillingtagen til en kontingentstørrelse for passive medlemmer, idet et samarbejde mellem Sammenslutningen og Samfundet - samt tillige mulige andre - kan nødvendiggøre anvendelse af passivt medlemskab. Forsamlingen vedtog bestyrelsens forslag om kontingent for 1992: 7 kr. pr. medlem af tilsluttede, aktive medlemsforeninger og 3 kr. pr. medlem af tilsluttede, passive medlemsforeninger.

De vedtægtsbestemte valg gav i alle tilfælde genvalg: Til bestyrelsen Bent Askjær, Trekantforeningen, Mikael Horn, Vestsjælland, Birgit Flemming Larsen, Aalborg; som revisor Tove Glud Rasmussen, Århus; som revisorsuppleant Lone Wredstrøm, København.

Efter beretningen om HVEM FORSKER HVADs virksomhed, afgivet af redaktøren Franz Horvath, opstod en livlig debat, der navnlig drejede sig om problemer i forbindelse med prisfastsættelsen; derudover blev der generelt udtrykt tilfredshed med skriftets indhold og form.

Næste årsmøde afholdes lørdag 25. april 1992, på Hotel Landsoldaten, Fredericia.

SAMMENSLUTNINGEN AF
SLÆGTSHISTORISKE FORENINGER

Sammenslutningens bestyrelse:

Ingvar Musaeus, fmd., Skovstien 22, Birgittelyst, 8800 Viborg,
tlf. 86 63 83 39.

Jytte Skaaning, næstfmd., Vinkældervej 6A, 5000 Odense C,
tlf. 66 14 88 77.

Jørgen Aasberg, sekr., Mac Donald Allé 15, 2750 Ballerup,
tlf. 42 97 01 71.

Bent Askjær, kass., Hybenvænget 26, 6000 Kolding, tlf. 75 52 92 80.

Mikael Horn, Enghavevej 23, 4540 Fårevejle, tlf. 53 45 54 10.

Birgit Flemming Larsen, Klostermarken 13, 9000 Aalborg,
tlf. 98 16 11 35.

Jørgen Østergaard, Rugvænget 41, 7400 Herning, tlf. 97 12 33 28.

SSF omfatter nu 25 foreninger: Bording, Bølling-Nr. Horne, Esbjerg, Frederikshavn, Grindsted, Haderslev, Herning, Hjørring, Holstebro, Kolding, Korsør, København, Morsø, Odense, Randers, Roskilde, Sydsjælland, Sæby, Sønderjylland, Trekantområdet, Vestsjælland, Viborg, Østsjælland, Aalborg, Århus.

Slægtshistorisk selskab for Østsjælland (hjemmehørende i Køge) blev stiftet 20. marts 1991 og straks indmeldt i april.

Hertil kommer Samfundet for dansk genealogi og Personalhistorie, hvis generalforsamling 30. april besluttede at indmelde foreningen, foreløbigt som passivt medlem af SSF.

Foreningsprogrammer

- For de 12 foreninger, som abonnerer på SLÆGTEN. - De med (FU) mærkede foredrag afholdes i samarbejde med Folkeuniversitetet.

Slægts- og lokalhistorisk Forening for Bølling-Nr. Horne Herred

Tirsdag 17. september

Besøg på Lokalhistorisk Arkiv i Herning.

Der vil blive mulighed for at arbejde med egne interesser. - Afgang fra Egvad Bibliotek kl. 18.15 og fra Bymuseet i Skjern kl. 18.20. Pris for kørsel 10 kr.

Mandag 14. oktober (FU)

Paul G. Ørberg, arkivar, Viborg: Kirkebøger og præstearkiver.

Onsdag 13. november

"Løst og fast om problemerne". Husk at medbringe anetavle eller andet spændende materiale.

Tirsdag 3. december

Jens Jacob Jacobsen: Vandmøller i Egvad Kommune.

Arrangementet følges op af et foredrag, som museumsforeningen afholder i januar måned ved museumsinspektør Fischer, Silkeborg.

Tid og sted

Møderne (untagen i sept.) afholdes kl. 19.30 på Seniorgården i Tarm.
- Husk at medbringe brød og kop, kaffe kan købes.

Kontingent

70 kr.

Bestyrelse

Henrik Skals, fmd., Sandgaardsvej 19, 6880 Tarm, tlf. 97 37 12 15.

Jytte Christensen, kass., Ørnevej 13, 6880 Tarm, tlf. 97 37 12 51.

Martin Mortensen, Holstebrovej 7, 6900 Skjern, tlf. 97 35 03 92.

Franklin Sørensen, Klostermarken 9, 6900 Skjern.

Per Vig, Amagervej 72, 6900 Skjern, tlf. 97 35 25 80.

Slægtshistorisk Forening for Hjørring og OmegnTirsdag 10. september (FU)

Ellen Christensen-Dalsgaard, museumsinspektør ved Vestfyns Hjemstavns gård: Kilder til landbygningers historie.

Med udgangspunkt i sin vejledning fortælles om brugen af kort, matrikler, skøder, realregistre og synsforretninger ved ejendomsundersøgelser.

Tirsdag 8. oktober (FU)

Beth Grothe Nielsen, lektor, Århus: Letfærdige Qvindfolk.

Om studier i retsarkiverne vedrørende fosterfordrivelse, fødsel i dølgsmål og barnemord.

Tirsdag 22. oktober

Besøg på Vrejlev-Hæstrup Lokalhistoriske Arkiv i Poulstrup.

Arkivleder Viggo Thomsen orienterer om arkivet, der har til huse i det gamle bibliotek, Hovedgaden 8 syd i byen.

Tirsdag 12. november

Else Mølgaard, nyansat leder af det kulturhistoriske afsnit på Vendsyssel Historiske Museum: Håndværkerlavene belyst med skrædderne som eksempel.

Mandag 18. november

Busekskursion til landsarkivet i Viborg.

Tilmelding til turen, der incl. aftenkaffe forventes at koste 125-150 kr., sker til formanden, telefonisk eller ved møderne. Forudbestilling af arkivalier tilrådes; lånesedler kan fås ved tilmeldingen og afleveres senest 1 uge før turens afholdelse.

Tirsdag 10. december

Møller Jensen, fhv. degn og lærer, Bagterp, fortæller erindringer fra sin barndoms jul på landet. Oplæsning og fællessang vil også være ingredienser ved julemødet, der traditionen tro byder på gløgg.

Tid og sted

Møderne afholdes i Rådhuskælderen kl. 19.30, arkivbesøget i Poulstrup samme tid. Ekskursionen til Viborg starter kl. 17.00 fra Sct. Olai Plads. Kørejlighed til Poulstrup kan arrangeres via formanden. Husk kaffe og brød medbragt til møderne.

Kontingent

85 kr. årligt.

Kurser

Slægtsforskning for begyndere ved Asger Bruun og gotisk skriftlæsning for viderekomne ved Per Maack Andersen tilbydes mandag aften. - Se FOF's program, der udsendes ultimo august.

Bestyrelsen

Per Maack Andersen, fmd., Christiansgade 24A, 9800 Hjørring, tlf. 98 92 70 75.

Asger Bruun, sekr., Pileurtvej 1, 9800 Hjørring, tlf. 98 91 19 84.

Hjørdis Krychanoffsky, kass., Teglværksvej 60, Bjergby, 9800 Hjørring, tlf. 98 97 11 87.

Bjarne Simonsen, Kirkensgårdsvej 1, Skallerup, 9800 Hjørring, tlf. 98 96 81 43.

Per Gade Mortensen, Løkkensvej 347, Gjurup, 9800 Hjørring, tlf. 98 90 13 47.

Egns- og Slægtshistorisk Forening, Holstebro

Onsdag 25. september (FU)

Knud Prange, leder af Lokalhistorisk afdeling ved Københavns Universitet: Rodebunke - eller rigtig personalhistorie?

En fornøjelig opsang til slægtsforskere om brug af de mange optegnelser til noget, også andre kan få glæde af.

Torsdag 24. oktober

Medlemmernes aften, - vi drøfter problemerne, hvordan løser vi dem?

Torsdag 21. november (FU)

Gerda Bonderup, universitetslektor, Århus: Skilsmisse gennem 300 år.

Ud fra skilsmissemøder og -bevillinger mv. søges flg. besvaret: Lod folk sig virkelig ikke skille i gamle dage? Levede de i fornuftsægteskab, indtil døden skilte dem? Hvis folk lod sig skille, hvem tog så initiativet hertil? Hvordan klarede man det økonomisk og socialt?

Torsdag 12. december

Medlemmernes egen aften, - optakt til julen

Torsdag 23. januar 1992

Generalforsamling, - dagsorden i Slægtens januar-udgave.

Tid og sted

Møderne afholdes på Holstebro Bibliotek kl. 19.30.

Bestyrelsen

Harald Andersen, fmd., Ryesvej 24, 7500 Holstebro, tlf. 97 42 27 51.

Inger Lise Amby Christensen, kass., Nordkap, 7500 Holstebro, tlf. 97 42 65 61.

Max Nielsen, Møborg Kirkevej 88, 7676 Bækmarksbro, tlf. 97 88 15 93.

Martha Bjerg, sekr., Rosenvænget 6, 7570 Vemb, tlf. 97 48 11 12.

Per Nørgaard Laugesen, Hovedgaden 14, Tvis, 7500 Holstebro, tlf. 97 43 52 55.

Inger Nørgaard, Skivevej 6, 7500 Holstebro, tlf. 97 42 21 26.

Slægtshistorisk Forening Korsør

Ikke noget egentligt program for 2. halvår 1991.

Formand

Vagn Winther, Grevsensgade 20, 4220 Korsør, tlf. 53 57 41 85.

Slægtshistorisk Forening i Odense

Onsdag 2. oktober

Svend Erik Sørensen, journalist, Odense: H.C. Andersens mor.

Onsdag 30. oktober

Studietur til Landsarkivet for Fyn, Jernbanegade 36.

Læsesalen er åben for medlemmerne i tiden kl. 19.00-22.00 mod betaling af et mindre gebyr. Der vil være mulighed for vejledning og hjælp af bestyrelsesmedlemmer under studieturen.

Tilmelding og evt. bestilling af arkivalier til Jytte Skaaning senest 20. oktober. - Antal læsesalspladser max. 23.

Onsdag 27. november

Oluf Martensen-Larsen, psykiater og slægtsforsker, København: Forstå dit ophav og find dig selv!

Foredragsholderen har 1989 udgivet bogen "Forstå dit ophav og blev fri". Heri viser psykologisk orienteret slægtsforskning, at både generationerne forud og individets egen familiemæssige placering som enebarn, ældst eller yngst har betydning for personlighedsdannelsen.

Onsdag 11. december

Julemøde med medlem af foreningen Pia Sigmund, lærer og forfatter, Odense: På sporet af min oldemor. En pioner i sin tid.

Foregangskvinden Erna Juel-Hansen, der bl.a. oprettede Danmarks første Frøbel-børnehave og var søster til Holger Drachmann.

Onsdag 29. januar 1992

Generalforsamling. - Mogens With, mag.art. og medlem af foreningen, Odense: Bondedrengen, herremanden og dronningens vagtmester.

Om Odense-slægten Ejlskov/Eilschou fra 1679 til idag.

Tid og sted

Møderne (undtagen studieturen til landsarkivet 30. oktober) afholdes kl. 19.15 på Fyns Kunstmuseum, Jernbanegade 13, 5000 Odense C.

Kontingent

75 kr. om året.

Bestyrelsen

Jytte Skaaning, fmd. 1991, Vinkældervej 6A, 5000 Odense C, tlf. 66 14 88 77.

Finn Grandt-Nielsen, Enghavevej 34, 5230 Odense M, tlf. 66 14 11 21.

Solveig Stroyer, sekr., Johannevej 21, 5000 Odense C, tlf. 66 14 95 01.

Signe Skov Christensen, kass., Klingstrupvænget 73, 5230 Odense M, tlf. 66 15 85 60.

Sonja Hjelm Pedersen, Toppen 10, 5270 Odense N, tlf. 66 18 07 04.

Slægtshistorisk forening for Sydsjælland**Tirsdag 10. september**

Hans Hansen, adjunkt på Herlufsholm kostskole: Arbejderhistorie - lokalhistorie - danmarkshistorie.

Foredragsholderen har skrevet bogen "Arbejdets folk i tre sogne", udg. på initiativ af Arbejderhistorisk forening i Holmegaard.

Onsdag 16. oktober

Bj. Birkebæk, stadsarkivar, Næstved: Fotografiet før, nu og i fremtiden.

Fotografiet har været kendt i godt 150 år, og vi kender alle eksemplere på gamle billeder, der stadig står skarpt som dengang, de blev lavet. I vore dage er bevaring af billeder imidlertid et stort problem, og spørgsmålet er, hvorledes vi opbevarer vore fotografier, så også børn og børnebørn får glæde af dem. - Der er lejlighed til at stille spørgsmål og at medbringe billeder i relation til emnet.

Medlemsmøde: Hvad er dine ønsker til foreningen? - Hvad kan vi hjælpe dig med? - Bestyrelsen efterlyser ideer til arrangementer.

Tirsdag 12. november

Karen Urth, tekstilkonservator på Næstved museum: Klædedragten gennem tiden.

Foredrag om klædedragten gennem 150 år illustreret med bl.a. lysbilleder og over-head.

Onsdag 11. december

Th. Bruun, sognepræst, Vejle: En kvindeskæbne under 2. Verdenskrig.

Forskning omkring datteren af den tyske diplomat Ulrich von Hassel, med i attentatet på Hitler 20. juli 1944; hun har skrevet om sine oplevelser i bl.a. Italien, hvor hun blev skilt fra sine børn, og hvordan hun fandt dem igen.

Da det er vores julemøde, vil der traditionen tro blive serveret gløgg og småkager. Et rigtigt hyggemøde!

Tid og sted

Møderne kl. 19.00-22.00 på Grønnegades kaserne. - Sept., okt. og nov. i lokale 217 på 1. sal bag "Gamle ridehus"; julemødet i "Pejsestuen".

Kontingent

Enkeltmedlemmer 80 kr. og ægtepar 140 kr. årligt.

Grundkursus i slægtsforskning

Afholdes af LOF på Næstved stadsarkiv, Amtsgården, hver tirsdag fra 24. sept. kl. 19.30-22.00. - Med ture til landsarkivet og Rigsarkivet.

Nærmere oplysninger hos lederen, fhv. stadsarkivar A. Strange Nielsen, tlf. 53 73 48 15, eller direkte ved LOF.

Troldefestival

Slægtshistorisk forening i samarbejde med Næstved stadsarkiv deltager i åbent-hus-arrangementet på stadsarkivet fra 31. aug. til 8. sept. i forbindelse med Kulturelt samråds Troldefestival, jf. dagspressen.

Bestyrelsen

Henning Ballegaard, fmd., Vagtelvej 35, 4700 Næstved, tlf. 53 72 95 24.

Ole Pilegaard Hansen, kass., Fyrrevej 7, Fensmark, 4700 Næstved, tlf. 53 74 64 05.

Karin Mørck, sekr., Kildebakken 14, 4700 Næstved, tlf. 53 72 74 74.

Niels Beck, Hovedvejen 20, 4733 Tappernøje, tlf. 53 76 52 02.

Knud Råhbæk Frederiksen, Fællesejvej 14, Næstved, tlf. 53 72 55 08.

Trekantområdets Slægtshistoriske Forening, Fredericia

Mandag 9. september (FU)

Knud Prange, lektor, mag.art., København: Slægt - miljø og samfund.

Mandag 14. oktober (FU)

Troels Dahlerup, professor, dr.theol., Århus: Familiestruktur - ægte-skab, fødsel og død.

Mandag 11. november (FU)

Charlotte S.M. Jensen, mag.art., Kbh.: Julens skikke og traditioner.

Mandag 9. december (FU)

Birgitte Kjær, museumsinspektør, Århus: Bondedragt og folkedragt.

Mandag 13. januar 1992 (FU)

Søren Manø, museumsinspektør, Ølgod: Fattigdom og fattigforsørgelse.

Tid og sted

Kl. 19.30 på Depotgården, Lollandsgade 2-4, 7000 Fredericia.

Kontingent

Arligt pr. medlem 100 kr., par 150 kr., gæstebillet 25 kr.

Formand

Bent Askjær, Hybenvænget 26, 6000 Kolding, tlf. 75 52 92 80.

**Slægtshistorisk Forening
for Vestsjælland**

August

Sæsonen starter med lokalarrangementer, introduktion til slægtsforskning. - For alle interesserede, også ikke-medlemmer.

Mandag 26. aug. på Bispegården i Kalundborg: Gotlob fortæller om slægter i Kalundborg, specielt slægten Freisleben.

Tirsdag 27. aug. på Centralbiblioteket i Slagelse: Introduktion til slægtsforskning ved Ole Pedersen og Lars Rynard.

Onsdag 28. aug. på Biblioteket i Holbæk: En bemærkning i folketællingen førte Peter Otto til et slagsmål på en markedsdag i Lille Tåstrup.

Onsdag 25. september

På Det kgl. Bibliotek, København: Forskningsbibliotekar Henrik Dupont gennemgår bibliotekets righoldige billed- og kortsamling samt slægtsforskerens brug deraf.

Lørdag 26. oktober

Foreningens faste tradition "slægtsforskerens dag" på Vallekilde Højskole afvikles igen i år med Erik Kann. - Program med flg. klokkeslet:

13.30 Velkomst og orientering.

13.45 Praktisk øvelse i slægtsforskning. - Hvorledes arbejder man med indsamlet materiale og giver personen kulør?

15.00 Kaffe. - Foreningen er vært i anledning af 15 års fødselsdagen.

16.00 Praktisk øvelse i slægtsforskning - fortsat.

17.30 Spisepause. - Herunder tid til hygge og anebytning.

19.00 Slægtsforskning i Øst- og Vesttyskland.

21.00 Afslutning.

Bemærk: Der er ikke mulighed for at købe mad på højskolen.

Onsdag 27. november

På Centralbiblioteket, Slagelse: Georg Simon fortæller om gotisk skrift.

Tid

Møderne begynder kl. 19.00.

Kontingent

Årligt pr. medlem 100 kr., pensionister 70 kr., par 150 kr. og pensionistpar 110 kr.

Bestyrelsen

Elisabeth Larsen, fmd., Byvænget 25, 4573 Højby Sj., tlf. 59 30 20 42.

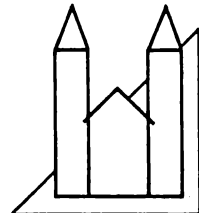
Mikael Horn, kass., Enghavevej 23, 4540 Fårevejle, tlf. 53 45 54 10.

Ole Pedersen, søkr., Slotsgade 8B, 4200 Slagelse, tlf. 53 53 30 25.

Poul Carlsen, Nordvestvej 3, 4300 Holbæk, tlf. 53 43 41 86.

Oscar Udsholt, Elmkær 46, 4534 Hørve, tlf. 53 45 63 32.

SLÆGTSHISTORISK FORENING
FOR VIBORG OG OMEGN

Torsdag 5. september

Lars Munkøe, stadsbibliotekar i Viborg: Introduktion på det nu udvidede Viborg Centralbibliotek, Vesterbrogade.

Orientering om nyindretningen af biblioteket, hvor EBD bruges

i stedet for gammeldags kartoteker, hvor flere bøger står fremme i udlånsafdelingen, og hvor der er friere adgang til de bøger, som trods alt stadig er placeret i magasiner. - Dertil præsentation af studiekredslokalet, hvortil de fleste af foreningens aktiviteter fremover henlægges.

Torsdag 3. oktober (FU)

Anna Louise Alstrøm, København: Hvad kan vi finde i Rigsarkivet?

Præsentation af muligheder i den del af Rigsarkivets samlinger, der hedder: Danske Kancelli og de hertil knyttede institutioner. - En verden af arkivstof, som ingen kender til bunds; - altid nyt at hente.

Torsdag 17. oktober

Kan vi hjælpe hinanden? - Alle er velkomne!

Tag dine optegnelser, tavler, gotiske skrifter og "problemer" med, så kan nogen i foreningen måske hjælpe.

Torsdag 7. november (FU)

Thomas Bloch Ravn, museumsinspektør, Struer: Håndværkere og lav fra middelalderen til idag.

Hvad findes der af lavsarkiver, hvad indeholder de, og hvad kan slægtsforskeren finde heri. - Fra Viborg er materiale om f.eks. smede og skomagere bevaret.

Torsdag 5. december (FU)

Charlotte S.M. Jensen, mag.art., København: Livets fester.

Hvad foretog og hvordan opførte vore forfædre sig ved livets større begivenheder?

Tid og sted

Kl. 19.30 på Viborg Centralbibliotek. - Fra og med mødet 3. okt. i studiekredslokale 2 ved den gamle indgang i Vesterbrogade.

OBS: Møderne er flyttet fra onsdag til torsdag, tidspunktet fra 19.00 til 19.30 og stedet til biblioteket. - Aktiviteterne er øget i bestræbelse på sammen med Historisk Samfund for Viborg Amt at dække 1. og 3. torsdag fra 1. sept. til 1. maj (undtagen januar) med en bred vifte af historiske møder, alt fortrinnsvis på Viborg Centralbibliotek.

Historisk Samfund

Torsdag 19. sept. fortæller landsarkivar Chr. R. Jansen i anledning af landsarkivets 100 års jubilæum træk af arkivets historie, og arkivar P.G. Ørberg fremviser arkivets nye udstilling.

Torsdag 21. nov. foredrag ved prof., dr.phil. Otto Norn om "Guldets magt - Valdemartidens altertavler".

Tid og sted: Kl. 19.30, sept. på landsarkivet, nov. på biblioteket.

Jydske Lov 750 år

Se selvstændig omtale andetsteds i bladet.

Landsarkivet 100 år

Søndag 11. og mandag 12. august markeres jubilæet ved diverse arrangementer og udgivelse af skrifter.

Fra generalforsamlingen 13. febr.

I bestyrelsen blev Inga Hørdum afløst af Lilian Kristensen, og de hidtidige kontingentsatser 85/130 kr. for enkelte/par forandret til een sats, 95 kr. for medlemskab (husstand).

Auktionen gav 3.140 kr. til Indsamlingen Landsarkivet 100 år.

Kontingent

95 kr. dækkende foredrag, SLÆGTEN og HVEM FORSKER HVAD.

Bestyrelsen

Anton Blaabjerg, fmd., Fredensgade 38, 8800 Viborg, tlf. 86 61 04 36.

Peter Kudsk, kass., Søvej 7B, 8800 Viborg, tlf. 86 60 08 11.

Mona Finderup, Niels Bødgersvej 6, Hvornum, 9500 Hobro,
tlf. 98 54 70 15.

Hans Viuf-Sørensen, Søværnet 2, 8800 Viborg, tlf. 86 61 30 94.

Lilian Kristensen, Mågevej 2, Mønsted, 8800 Viborg, tlf. 86 64 63 73.

Slægtshistorisk selskab for ØstsjællandTorsdag 5. september

Erik Kann: Landsbyen og dens indbyggeres forhold til omverdenen.

Torsdag 10. oktober

Medlemsmøde.

Torsdag 14. november

George Nellemann, museumsinspektør, Brede: Gamle håndværkeres forhold, herunder video om possementmagere og jernstøbere.

Torsdag 5. december

Julearrangement.

Torsdag 16. januar 1992

Medlemsmøde.

Tid og sted

Kl. 19.30 i Mødesalen, Køge Bibliotek. Gæstekort til foredragene 25 kr.

Bestyrelsen

Dirck Jensen, fmd., Kaprofolievej 1, 4600 Køge, tlf. 53 65 27 46.

Henning Jørgensen, kass., Ranunkelvej 8, 4600 Køge, tlf. 53 65 71 12.

Dorrit Hvenegaard, Askøvej 20, 4652 Hårlev, tlf. 53 68 73 12.

Henning Mathiesen, Ringstedvej 119, Løllinge, Køge, tlf. 53 66 00 77.

Arne Nørregaard, sekr., Syrenvænget 5, Jersie Strand, 2680 Solrød Strand, tlf. 56 14 80 82.

Mandag 2. september (FU)

Jørgen Dieckmann Rasmussen, leder af Byhistorisk Arkiv i Esbjerg:
Lidt mord og lidt hor.

Hvorledes retsarkivalier kan bruges som kilde til almindelige menneskers og dagliglivets historie.

OBS OBS OBS Mødested: Foredragssalen i Vestbyens Bibliotek, Dannebrogsgade 43, Aalborg.

Mandag 30. september

Aftenbesøg på Lokalhistorisk Arkiv for Skørping Kommune, Biblioteket, Jyllandsgade 43, Skørping.

Mødested: Aalborghallens parkeringsplads, Vesterbro 14, kl. 19.00. - Der køres i private biler. Max. ca. 20 personer. Tilmelding 2. sept. til Birgit Flemming Larsen.

Mandag 7. oktober

Medlemsmøde.

Mandag 4. november (FU)

Georg Simon, lektor, cand.phil., København: Danmarks indvandrere gennem tiderne - hvor finder man dem i arkiverne?

Torsdag 14. november

Aftentur til landsarkivet i Viborg.

Bus afgår kl. 17.45 præcis fra Aalborghallens parkeringsplads, Vesterbro 14. Læsesalen er åben for medlemmer i tiden kl. 19.00-22.00. Pris pr. person 50 kr. betales i bussen, evt. selvkørere betaler i Viborg. Prisen dækker betaling af arkivpersonale, bussen betales af foreningen. - Tilmelding og aflevering af bestillingssedler til Birgit Flemming Larsen senest 4. nov. - Tilmelding er bindende, med mindre der sendes afbud senest 12. nov.

Mandag 2. december

Julemøde med det traditionelle "minitræf". - Tilmelding på vedlagte skema.

Tid og sted

Hvor intet andet er anført kl. 19.30 i foredragssalen, Arkivbygningen ved Vor Frue Kirke, Aalborg.

Kontingent

90 kr. årligt pr. husstand omfattende foredrag, udflugter mv., den årlige publikation HVEM FORSKER HVAD med interesseområder/forskeroversigter fra mere end 350 aktive slægtsforskere samt det halvårige blad SLÆGTEN med bl.a. foreningsprogrammer fra hele landet.

Kontingentet betales senest 1. oktober - husk afsender! - Hjælp os med at spare porto - afhent HVEM FORSKER HVAD på møderne inden 1. november.

Kaffekassen

Ved møderne kan der købes kaffe/the, og det evt. overskud går til indkøb af bøger og lign. til foreningen.

Bogvognen

Står på Lokalhistorisk arkivs læsesal og indeholder bøger, tidsskrifter, slægtsoversigter etc. Vognen er i foredragssalen til møderne. - Forslag til indkøb af bøger og lign. til Birgit Øskov.

Medlemsmøder

Alle har mulighed for at komme til orde, udveksle erfaringer eller hente hjælp hos hinanden.

Bestyrelsen

Birgit Flemming Larsen, fmd., Klostermarken 13, 9000 Aalborg, tlf. 98 16 11 35.

Jane Larsen, sekr., Engvej 119, Nr. Halne, 9380 Vestbjerg,

tlf. 98 26 91 32.

Birgit Øskov, kass., Vesterbrogade 6, 3.th.-15, 9400 Nørresundby,
tlf. 98 17 63 76.

Aage Harbo, Fuglsangvej 15, 9400 Nørresundby, tlf. 98 19 01 63.

Hans Erik Luther, Petersborgvej 59, 9000 Aalborg, tlf. 98 16 63 34.

Per Andersen, suppl., Harlekinvej 7, 9000 Aalborg, tlf. 98 18 79 14.

Lindy Kær, suppl., Byrstedvej 46, Byrsted, 9240 Nibe.

Finn Hejlesen Jakobsen, rev., Kvisten 27, 9260 Gistrup,

tlf. 98 32 32 07.

Hakon Wormslev, rev., P.P. Hedegaardsvej 1, 9400 Nørresundby,

tlf. 98 17 38 86.

Slægtshistorisk Forening Aarhus

Mandag 9. september (FU)

Ellen Christensen-Dalsgaard, museumsinspektør, Vestfyns hjemstavns- og kilderegård: Kilder til landbygningers historie.

Kort, matrikler, skøder, realregistre, brandforsikringer og synsforretninger, - i hvilke arkiver findes oplysninger, og hvordan anvendes de i slægtsforskningen?

HVEM FORSKER HVAD uddeles i løbet af aftenen.

Mandag 14. oktober (FU)

Knud Prange, lektor, Lokalhistorisk Afd. ved Københavns Universitet: Jord og slægt - især om selvejerbønder.

Hvad var det særlige ved selvejerbønderne, og i hvilke kilder - især fra 15- og 1600-tallet - kan vi finde dem, så vi kan knytte forbindelsen til kirkebøgerne og nutiden?

Mandag 11. november (FU)

Helen Cliff, mag.art.: Jordemødre fra reformationen og fremover.

Hvilken rolle spillede de i samfundet, og hvad var deres uddannelsesmæssige baggrund?

Lørdag 16. november kl. 13-17 på Viby Bibliotek

Skanderborgvej 170, Viby.

Minitræf - medlemseftermiddag. - Nærmere herom i separat program.

Mandag 9. december (FU)

Charlotte Jensen, folkemindesamler: Livets fester i det 19. århundrede.

Fødsler, vielser og begravelser. Vi kender dem fra tørre kirkebogsindførsler. Charlotte Jensen vil give dem liv.

Tid og sted

Kl. 19.30 i selskabslokalerne i hotel "Ansgar", Banegårdsplads 18, 8000 Århus C. - Alle er velkomne.

Kontingent

120 kr. omfattende foredragene, HVEM FORSKER HVAD, SLÆGTEN og foreningens kontaktsider.

Rygning

Der henstilles til, at man ikke ryger før efter kaffen.

Bestyrelsen

Tove Glud Rasmussen, fmd., Nøddevej 2, 8260 Viby J, tlf. 86 14 43 11.

Franz Horvath, sekr., Stjerneparken 29, 8382 Hinnerup, 86 91 15 79.

Jørn Eriksen, kass., Skovdalsvej 14, 8260 Viby J, tlf. 86 14 43 15.

Jette Carlsen, Hedevenget 81, 8800 Viborg, tlf. 86 67 25 60.

Helle Villesen, Chr. Xs Vej 27, 8260 Viby J, tlf. 86 14 64 96.

Øvrige programmer

Fra de af SSF's øvrige foreninger, som ikke abonnerer på SLÆGTEN, er følgende indkommet:

Slægtshistorisk Forening Herning

16. september Birgit Løgstrup, arkivar, dr. phil., Viborg: Amtsarkiver som kilde til lokal- og slægtshistorie.

21. oktober Troels Dahlerup, prof., dr. theol., Århus: Folk og øvrighed på Christian IVs tid.

18. november Knud Prange, lektor, mag.art., Kbh.: Jord og slægt, især om selvejerbønder.

16. december Svend Jacobsen, adjunkt, Kbh.: De gamle tingbøger.

Møder: Kl. 19.30 på Herning Centralbibliotek. - Formand: Ingelise Løvenholt Nielsen, Granly 1, 7451 Sunds, tlf. 97 14 16 32.

Slægts- og Egnshistorisk Forening, Randers

10. september G. Drachmann, havnefoged: Randers Havns historie.
 8. oktober Per Hauge Mortensen, cand.mag., Ringkøbing: Slægter og købstæder.
 12. november Børge Kjær, arkivleder, mag.art., Grenå: Lokalhistorisk kildemateriale, der har interesse for slægtsforskere.
 26. november Samarbejdsaften.
 10. december Julemøde.

Møder: Kl. 19.30 på Kulturhuset (lok. 3). - Formand: Laust Chr. Larsen, Himmelbovej 67, 8900 Randers, tlf. 86 43 09 51.

Kontingent: 90 kr.

Kursus (FU): Slægtshistorie, - forskning, faldgruber og udformning, ved Anton Blaabjerg, Viborg.

Kulturhuset i Randers 12 dobbelttimer, 3 dobbelttimer (kl. 10-16) på flg. 4 lørdage: 28. sept. og 16. nov. 1991 samt 25. jan. og 14. marts 1992. - Med teori, skriftlige arbejder og diskussion forsøges det at bibringe eleverne kritisk sans til det allerede skrevne samt øvelse i at videreformidle egne forskningsresultater.

Skriveopgaver har stor betydning, så kurset henvender sig til andre end foreningens medlemmer. - Pris ca. 300 kr., tilmelding før 14. sept. til Laust Chr. Larsen, yderligere opl. sst. og hos Anton Blaabjerg.

Nyt om arkivloven

Arbejdet med det tidligere omtalte udkast til arkivlov er fortsat. Kulturminister Grethe Rostbøll har besluttet at bearbejde det foreliggende materiale på ny, og i ministeriet er de indkomne hørings svar blevet gennemgået og analyseret. Især har de foreslåede bestemmelser om statens arkivers forhold til de øvrige arkiver i Danmark samt generelt om lovens virkeområde givet anledning til en del kommentarer og kritik såvel i hørings svarene som i den offentlige debat.

For at diskutere de rejste spørgsmål har ministeren i juni gennemført tre møder med repræsentanter for relevante institutioner og foreninger, som derved har haft lejlighed til i samtaleform at uddybe diverse synspunkter. Formanden for Sæmmenslutningen (SSF) deltog 11. juni i et sådant møde sammen med formændene for Sæmmenslutningen af Lokal Arkiver (SLA) og Sæmmenslutningen af Lokalhistoriske Foreninger (SLF) samt yderligere en repræsentant for Dansk Kulturhistorisk Museumsforening og for Stadsarkivarforeningen.

Det må forventes, at ministeriet herefter afslutter arbejdet med den endelige udformning af et lovforslag, som vil blive søgt fremsat i løbet af efteråret 1991.

I.M.

Folketællinger

SLÆGTEN nr. 3 bragte Birgit Øskovs store artikel om folketællinger, hvortil forfatteren nu kan tilføje følgende:

Landsarkivet for Nørrejylland område

Rigsarkivet meddeler, at folketællingen 1769 er bevaret for såvel Horsens som Vejle; for begge købstæder findes der xeroxkopier på Rigsarkivets mikrofilmlesesal.

På landsarkivet i Viborgs kopilæsesal står kun tællingen for Horsens 1769 fremme, mens tællingen for Vejle skal søges i købstadsarkivets pakke Ekstraskatteregnskaber 1670-1775, D.32-89.

I artiklen s.29, spalte 2 i afsnittet NB har der indsneget sig den fejl, at Esbjerg hævdes tidligere af have hørt til Jernved sogn; - sognet hed/hedder Jerne. - Fejlen skyldes ikke forfatteren, men er en direkte afskrift fra Rigsarkivets guide.

Landsarkivet for Sjælland mv.s område

Fhv. stadsarkivar A. Strange Nielsen, Næstved, har oplyst, at der fra Sydsjælland findes ekstraordinære folketællinger for nogle sogne indført bagest i kontraministerialbogen, altså kirkebylærerens eller degnens kirkebog.

Der er tale om mindst tre sogne, nemlig pastoratet Marvede-Hyllinge i Ø. Flakkebjerg herred med tællingsåret 1822 (og dertil til- og afgangslister 1823-24), - samt Everdrup sogn i Baarse herred med årlige tællinger 1819-24 og 1833-34, ialt tællinger omfattende 8 år.

Mon andre har kendskab til lignende tællinger, som kan supplere "tomrummet" mellem 1801 og 1834 - eller andre perioder?

Arkivadresser

Foranlediget af mindre unøjagtigheder i folketællingsartiklens adresser på arkiverne følger her en liste over statens arkiver:

Rigsarkivet, Rigsdagsgården 9, 1218 København K, tlf. 33 92 33 10.

Landsarkivet for Sjælland, Lolland-Falster og Bornholm, Jagtvej 10, postboks 661, 2200 København N, tlf. 31 39 35 20.

Landsarkivet for Fyn og omliggende øer, Jernbanegade 36, 5000 Odense C, tlf. 66 12 58 85.

Landsarkivet for Nørrejylland, Lille Sct. Hansgade 5, 8800 Viborg, tlf. 86 62 17 88.

Landsarkivet for de sønderjyske landsdele, Haderslevvej 45, 6200 Åbenrå, tlf. 74 62 58 58.

Erhvervsarkivet, Statens erhvervshistoriske Arkiv, Vester Allé 12, 8000 Århus C, tlf. 86 12 85 33.

Kort- og Matrikelstyrelsen, Rentemestervej 8, 2400 København NV, tlf. 35 87 50 50, - nye institution omfattende Matrikelarkivet, Geodætisk Institut og Søkortdirektoratet.

Andre nyttige adresser

Det kgl. Bibliotek, Christians Brygge 8, 1218 København K, tlf. 33 93 01 01.

Statsbiblioteket, Universitetsparken, 8000 Århus C, tlf. 86 12 10 22.

Det danske Udvandrerarkiv, Ved Vor Frue Kirke, postboks 1731, 9100 Ålborg, tlf. 98 12 57 93.

Kopier, - køb eller salg

Fremover vil vi komme til at bruge mange flere arkivalier i kopi, på mikrofilm eller -kort (fiches), ofte købt til hjemmestudier. - Efter endt brug skulle materialet vel kunne sælges for hel eller halv pris alt efter, om der bliver tale om slitage eller ej.

Mikrofilm sælges jo kun i hele film (30 m.), så ofte vil begyndelsen eller slutningen være kopier af arkivalier, der slet ikke har interesse; - disse stumper eller større dele af filmen må kunne afhændes til kostpris, hvis ellers den interesserede køber kunne findes.

Skal SLÆGTEN eller HVEM FORSKER HVAD være kontakto-
rganet i denne forbindelse?

Riberhus birks tingbog 1799-1818, Rigsarkivets film M 31.302, 35 mm, kan erhverves for kostprisen 275 kr. hos Hans Gjedsted, Møllebakken 34, 9530 Støvring, tlf. 98 37 13 76.

Jydske Lov 750 år

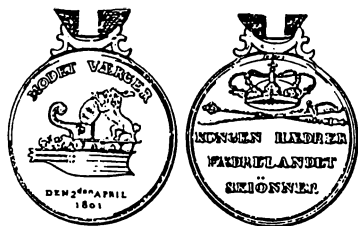
Valdemar Sejr "gav" kort før sin død 1241, Jydske Lov (derpå vedtaget af landstinget i Viborg) indledt med ordene: Med lov skal land bygges.

Jubilæet fejres af landsarkivet i Viborgs udgiverselskab med festskriftet "Jydske Lov 750 år" (kan købes for 375 kr.) - Desuden kan man for kun 50 kr. få et flot illustreret katalog over den udstilling af lovmanuskripter og -tryk, der kan ses på landsarkivet indtil 3. aug. og senere på Det kgl. Bibliotek i Kbh.

Slægtshistorisk forening i Viborg udgiver et hæfte, der viser, at Valdemar Sejr ikke "bare" er stamfar til vore dages Dronning Margrethe, men til tusindvis af nulevende, jævne danske familier. - Viden om en sådan afstamning kan bidrage til større interesse for middelalderens personer, begivenheder og f.eks. Jydske Lov.

Hæftet udkommer 1. sept. og koster 25 kr. indbetalt på check eller på Slægtshist. forenings giro 7 28 87 78, Søvej 7B, 8800 Viborg.

Danske krigsmedaljer siden år 1800

Slaget på Reden 1801

I anledning af slaget på Reden (Rheden) den 2. april 1801 (mod den engelske admiral Nelson) indstiftedes der et hæderstegn, som på årsdagen for slaget blev uddelt. - Christian VII overrakte personlig det brillantprydede hæderstegn til kommandør Olfert Fischer, kronprinsen uddelte guldmedaljerne til de i byen tilstedeværende officerer, og på samme tid fandt overrækkelsen af sølvmedaljerne sted i admiralitetsskollegiets bygning på Gammelholm.

Guldmedaljen tildeltes samtlige officerer, der havde deltaget i slaget, månedsløjtnanterne, der ikke hørte til de faste officerer, fik den dog uden ret til at bære den, men med et diplom, og sølvmedaljen, hvormed fulgte en livsvarig, årlig pension på 15 rdlr., fik kun de underofficerer, menige og frivillige, der særlig havde udmærket sig. Heller ikke de frivillige fik ret til at bære medaljen.

Ialt blev der den 2. april 1802 udgivet 81 guld- og 106 sølvmedaljer til at bære på brystet, 30 guldmedaljer uden øsken og navn og 22 sølvmedaljer uden øsken, men med navn i randen til frivillige.

Treårskrigen 1848-50 og 1864

De tre næste krigsmedaljer, for 1848-50, for 1864 og for deltagelse i begge krige, har en ret så bevæget tilblivelseshistorie. - Allerede 1848 besluttedes det at indstifte medaljer for tapperhed og for fædrelandskærlighed, og medaljerne blev præget, men i 1851, efter krigen, blev det besluttet, at de dog ikke skulle uddeles, og de blev igen indsmeltet. I 1864 gentog historien sig, en tapperhedsmedalje blev præget med spænder for slagene ved Sankelmark, Mysunde og Dybbøl, aldrig uddelt, men igen indsmeltet.

Først i 1872 blev sagen rejst igen, idet en komité på 3.000 våbenbrødres vegne ansøgte om en erindringsmedalje til alle deltagerne i felttogene. I 1875 blev sagen genoptaget, og på finansloven 1875-76 bevilgedes pengene til en sådan medalje. - Uddelingen fandt sted i februar 1877.

Der blev præget 46.000 eksp. i bronze for 1848-50, 58.000 for 1864 og 3.000 for deltagelse i begge krige.

9. april 1940

Mindemedaljen til efterladte efter faldne den 9. april 1940 er sikkert ukendt for de fleste. Stemplerne blev skåret på Den kgl. Mønt af medaljør Harald Salomon og forelå færdige allerede i oktober 1940, og i oktober-november blev der, efter anmodning fra Krigsministeriet og med tilladelse fra Finansministeriet, præget 17 eksemplarer i sølv, hvorefter de i al stilfærdighed blev uddelt til de faldnes efterladte.

Præget viser tydeligt slægtskab med de netop omtalte bronzemedaljer fra Treårskrigen og 1864, og det har formodentlig været tanken, at denne medalje skulle have været uddelt til samtlige deltagere i krigshandlingerne denne dag.

Christian X's frihedsmedalje

Kong Christian X's frihedsmedalje blev indstiftet den 9. marts 1946 på indstilling af udenrigsministeren "til ihukommelse af den 5. maj 1945, den dag, da Danmark blev befriet for den tyske militærmagts åg, og for at belønne sådanne personer, som i udlandet under besættelsesårene og ved befrielsen gjorde en indsats for Danmarks sag".

Den uddeltes første gang på årsdagen for befrielsen til kong Gustav V af Sverige, kong Håkon VII af Norge og greve Folke Bernadotte, og der er ialt præget 3.102 eksemplarer i sølv.

Erindringsmedalje for deltagelse i krigen 1940-45

Kong Christian X's erindringsmedalje for deltagelse i krigen 1940-45 blev indsigtet den 3. maj 1946, ligeledes på indstilling af udenrigsministeren, at uddeles som en påskønnelse af det mod og den offervilje, som danske mænd og kvinder viste ved at melde sig til de allierede væbnede styrker eller dertil knyttede hjælpeorganisationer for at tage del i krigen imod Danmarks besættelsesmagt. - Ialt 3.050 eksemplarer.

Ovenstående er hentet fra artiklen Danske krigsmedaljer gennem 300 år, i Politikens HVEM-HVAD-HVOR 1965, s.181ff, og er her gengivet med enkelte tilføjelser/ændringer.

For at få krigsmedaljen, egl. Erindringsmedaille for Deltagelse i Kampen for Fædrelandet 1848-50 og 1864, vist rettere uddelt i okt. 1876, skulle veteranen besvare Krigsministeriets ansøgningsskema med 16 spørgsmål ang. krigsdeltagelsen. - Skemaerne, virkelig gode personalhistoriske kilder, findes nu alfabetisk ordnet efter soldatens navn (evt. med tilføjet fødesogn) i Rigsarkivets 3. afd., Forsvarets Arkiver, Rigsdagsgården 9, 1218 Kbh. K., og kan rekvireres herfra ved skriftlig henvendelse.

Som konkret eksempel på givtigheden har Birgit Øskov meddelt det trykte og besvarede skemas spørgsmål og svar således:

Hvad er Deres fulde Navn?	Jens Christian Lukassen af Allingskovgaards Mark
Hvilken Dag og hvilket Aar er De født?	d. 25 Februar 1827
I hvilket Aar har De deeltaget i Krigen?	1849-50

Ved hvilken Afdeling (Institution) tjente De dengang? 1ste Reserve Jægercorps

Ved hvilket Compagnie, Escadron eller Batteri stod De? 2det Kompagnie

Hvilket Numer havde De? No. kan ikke huskes [tilføjet 248]

Fra og til hvilken Dag var De tjenestegjørende? Fra d. 1. Oktober 1848 til d. 16. Februar 1851

Tjente De som Menig eller som Befalingsmand? Som Undercorporal

Blev De saaret i Krigen? Naar? Nej

Har de[!] ligget paa Lazareth? Paa hvilket? Nej

Blev De fangen i Krigen? Nej

Har De Pension eller Invalidforsørgelse? Hvilket Numer har Deres Pensionsbrev? Nej

Er De Medlem af "De danske Vaabenbrødres Selskab"? I hvilket af dettes Afdelinger og i hvilket Numer staaer De? Nej

Hvilken er Deres nuværende Stilling? Forpagter af en Præstegaard

Hvor har De nu Bopæl? (Hvis De ikke boer i en Kjøbstad, bedes Amt, Herred, Sogn og By opgivet). Østersnede By og Sogn, Nørvang Herred, Vejle Amt

Hvilken er Deres nuværende Adresse? Forpagter J.C. Lukassen, Ø. Snede Præstegard ved Løsning Station

Bevilget J. Nielsen

Landsarkivet for Nørrejylland 100 år

SLÆGTEN nr. 3 fortalte om indsamlingen til køb af en filmkopi af folketællingen 1880 for området under landsarkivet i Viborg, nemlig Jylland fra Skagen i nord til Kongeåen i syd.

Kopien skulle være en gave fra arkivets besøgende i anledning af 100-årsdagen for arkivets åbning 12. august 1891.

Jubilæumsindsamlingen er gået over al forventning, og der er nu indkommet et halvt hundrede tusinde kroner. - Desværre har det i mellemtiden vist sig, at Rigsarkivets mormonfilm er for slidte til at kunne kopieres, så der skal en nyoptagelse til, og en sådan vil koste omkring 180.000, - kr.

Det er naturligvis ikke muligt at indsamle dette store beløb, men drøftelser med landsarkivar Chr. R. Jansen har resulteret i, at Udgiverselskabet ved Landsarkivet for Nørrejylland vil påtage sig at gennemføre en sådan optagelse, hvis 33.000, - kr. af det indsamlede beløb reserveres til formålet.

Den resterende del af det indsamlede beløb vil blive brugt til indkøb af mikrokort af kirkebøger fra Sønderjylland og Fyn for perioden 1814-1891, - så langt pengene rækker. Det er derfor vigtigt, at indsamlingen fortsætter, så arkivets benyttede får så mange af disse mikrokort som overhovedet muligt.

Derfor opfordres fortsat alle til at slutte op om indsamlingen ved senest den 1. august at indbetale et beløb - stort eller lille - på postgiro nr. 3 70 66 21, Landsarkivet 100 år, Hedevejen 81, 8800 Viborg.

Beløbet vil med en liste over bidragydernes navne og hjemby blive overrakt arkivet på jubilæumsdagen.

Rigmor Lillelund
Naur, Holstebro
lokalhistoriker

S.E. Sørensen
Århus
tidl. formand for Sammen-
slutningen af Slægtshistori-
ske Foreninger

Jette Carlsen
Viborg
slægtsforsker

Anton Blaabjerg
Viborg
slægtsforsker

I DE SKANDINAVISKE
EMIGRANTERS FODSPOR -
MED VENSKABFORENINGEN

Skandinavisk Australisk New Zealandsk Venkabsforening blev stiftet i 1969 og har i dag over 10.000 medlemmer i Danmark, Norge og Sverige. Foreningen arbejder for at udbrede kendskabet til Australien og New Zealand ikke kun som rejselande, men også til landenes historie, kultur og samfundsmæssige opbygning.

Medlemmerne af foreningen modtager fire gange om året medlemsbladet NEWS med oplysninger om australske og new zealandske forhold. Her kan man læse om andres rejseoplevelser og videregive egne erfaringer. Som medlem får man også invitation til at deltage i foreningens informationsmøder, som holdes rundt omkring i Skandinavien.

Med sine mere end 20 års erfaring har Venkabsforeningen et indgående kendskab til både Australien og New Zealand. Denne viden sammenholdt med personalets førstehåndskendskab til de to lande kommer medlemmerne til gode i form af veltilrettelagte rejser.

Venkabsforeningen har god kontakt til de to landes ambassader og modtager løbende information herfra til gavn for medlemmerne, der altid kan kontakte os med spørgsmål vedrørende f.eks. visum og arbejdsforhold. Endvidere har foreningen forbindelse til de skandinaviske foreninger i både Australien og New Zealand.

Til efteråret arrangerer Venkabsforeningen en anderledes grupprejse til New Zealand for historisk interesserede. Turen - "I de skandinaviske emigranternes fodspor" - er planlagt i nært samarbejde med de skandinaviske foreninger samt skandinaver, som er etableret dernede. Sammen med dem vil vi søge at kortlægge, hvordan det er gået de skandinaver, som valgte at udvandre.

De fleste overnatninger bliver på hotel/motel, men som noget helt specielt tilbringes nogle dage i new zealandske hjem, idet vi har modtaget invitation fra en af foreningerne, hvis medlemmer tilbyder at huse rejsens deltagere. Udover de historiske og kulturelle aspekter bliver der rig lejlighed til at opleve mange af de store seværdigheder, som New Zealand har at byde på.

Rejsen afvikles i tidsrummet 26. oktober - 14. november 1991

Yderligere information om den historiske rejse samt om Venkabsforeningen generelt fås ved henvendelse til:

SKANDINAVISK AUSTRALSK NEW ZEALANDSK VENSKABSFÖRENING

Nørregade 51
7500 Holstebro
Tlf: 97 42 50 11

Fælledvej 17 A
2200 København N
Tlf: 31 35 99 55

Navnekortotek på landsarkivet i Viborg

Måske kun overgået af de af arkivar S. Nygaard foretagne, nu på Rigsarkivet i Kbh. værende sedler nævnes det store navnekortotek i Viborg som nøgle til jysk personalhistorie. - Kartoteket er omtalt i det medlemsblad, som Slægtshistorisk forening i Århus med politiasstent P. Porse som redaktør udgav i første halvdel af 1970'erne, således:

Ofte har man hørt endog ret velbevandrede arkivbesøgende forlade det store personnavnekortotek over slægtsnavne på landsarkivets læsesal med en udtalelse om, at deres tip-tip-oldefar nok slet ikke var at finde i arkivalier på landsarkivet i Viborg, da han ikke figurerede under slægtsnavnet i kartoteket.

Intet er mere fejlagtigt, end at drage denne forhastede slutning, idet kortene jo kun stammer fra udarbejdelsen af registre til de protokoller, hvortil ældre brugbare registre har manglet. Da udtalelser af denne art afslører, at mange under besøg på læsesalen ikke har kunnet afse noget af den kostbare tid til nøjere at sætte sig ind i, hvad kartoteket egentlig omfatter, gengiver vi hermed forordet til den alfabetiske fortegnelse over slægtsnavnene:

I løbet af de første 30 år af dette århundrede havde landsarkivet udarbejdet personregistre på efternavne til talrige protokoller, til hvilke der ikke fandtes ældre brugbare registre. Arbejdet foregik på den måde, at navnene blev udskrevet bogstavret på sedler, som derefter blev alfabetiseret og renskrevet på folioark.

Sedlerne, som man havde bevaret efter renskrivningen, blev i 1930-34 under ledelse af arkivar Arthur Køcher sammenordnet i to alfabetiske rækker, en bestående af sedlerne på personer, der have et slægtsnavn eller et tilnavn, og en bestående af sedlerne på personer, der kun havde et patronymikon, altså et efternavn på -sen eller -datter.

Alfabetiseringen af de to rækker sedler blev foretaget efter det såkaldte fonetiske princip, dvs. alle sedler med navneformer, som man opfattede som ortografiske eller dialektale varianter af hinanden, blev indordnet efter en af disse navneformer, som regel den i vore dage mest almindelige. For at lette benyttelsen udarbejdede arkivar Køcher en alfabetisk fortegnelse over alle navneformerne med henvisninger til opslagsordene.

Udarbejdelsen af personregistre til protokoller, til hvilke der ikke fandtes anvendelige registre, blev fortsat også efter 1930. I en årække indordnede man de nye navnesedler i de to kartoteker, efterhånden som de blev renskrevet - undertiden ved en fejltagelse også før renskrivningen! Derimod blev den alfabetiske navnefortegnelse ikke ajourført med de nytilkomne navneformer, ligesom man heller ikke altid

sørgede for at indordne navnevarianter under de oprindelige valgte opslagsformer. Da publikum desuden ofte udtog sedler af kartoteksskufferne og satte dem ind igen på forkerte pladser, var der efterhånden bragt en sådan uorden i navnekartotekerne, at en nyordning blev nødvendig.

Af de to kartoteker er det med slægts- og tilnavnene opstillet på læsesalen og så ubetinget det, der benyttes hyppigst. Det var således naturligt, at man begyndte nyordningen med dette kartotek.

Medens hovedparten af de protokoller fra tiden efter 1699, til hvilke landsarkivet har udarbejdet registre, er forskellige godsarkivers skifte- og fæsteprotokoller, som udelukkende omfatter bondestanden, dominerer ejerne af frit jordegods fra landstingets skøde- og pantebøger samt købstædernes indbyggere, præster og degne fra byfogedernes og provsternes skifteprotokoller registrerne fra tiden før 1700. Det blev derfor besluttet at dele tilnavnekartoteket i to rækker: 1. række, bestående af sedler med navne fra indførsler ældre end år 1700, og 2. række, bestående af sedler fra indførsler yngre end år 1699.

Som nævnt var det kun i nogle år efter 1930, at man vedblev med at indordne de renskrevne sedler i de to navnekartoteker. Da udarbejdelsen af registre stadig blev fortsat, står der i magasinerne mange kasser med renskrevne sedler, som ikke er indordnet i navnekartotekerne. Det er hensigten, at disse sedler, for så vidt de registrerer personer med slægts- eller tilnavne, skal sammenordnes til en 3. række af tilnavnekartoteket, når der bliver personale disponibelt hertil.

Ved nyordningen blev sedlerne i de to første rækker opstillet i strengt alfabetisk orden efter Dansk Standards alfabetiseringsregler. For at hindre at sedlerne blev udtaget og indsat forkert, blev de delt i læg, som hvert især holdes sammen af skruer.

Da det samme navn ofte skrives på flere måder, forudsætter en fuldstændig udnyttelse af tilnavnekartoteket, at man let kan skaffe sig et overblik over de forskellige navneformer, der er opslagsord i de to rækker. Der er derfor udarbejdet fortegnelser over disse navneformer, som er indsat i nærværende skruebind.

Da navnekartotekerne blev anlagt, forsøgte man at udarbejde en liste over de protokoller, hvis personregistre er renskrifter af de i kartotekerne anbragte sedler. Denne mangel har vi søgt at afhjælpe ved at gennemgå alle sedler i tilnavnekartoteket, hvis slægts- eller tilnavne begynder med H, samt de sedler i patronymikonkartoteket, hvis efternavn er Hansen, og indføre de på sedlernes bagsider stemplede protokoller i en fortegnelse, som er indsat i nærværende skruebind. I den sidste af de gennemgæede navneskuffer blev der fundet 6 protokoller, som ikke allerede var indført i fortegnelsen. Man kan derfor ikke regne helt sikkert med, at fortegnelsen er fuldstændig, selv om det næppe kan være mange protokoller, den ikke medtager.

Nyordningen af de to rækker af tilnavnekartoteket er - under tilsyn af arkivar Poul Rasmussen - udført af assistent Henning Skov, der også har udarbejdet navnelisterne og fortegnelsen over de registrerede protokoller.

Landsarkivet for Nørrejylland, Viborg d. 9.12.1970.

Jens Holmgaard / Poul Rasmussen

I forbindelse med omtalen af navnekartotekerne kan der måske være anledning til at slå et slag for, at man i langt højere grad gør brug af kartoteket med navne på -sen og -datter, som i landsarkivets magasin omfatter ikke mindre end 93 kasser!

Sagen er jo den, at mangfoldige navne med endelsen -sen ikke er så almindelige endda, eksempelvis kan i flæng nævnes Adersen, Byrialsen og Tullesen. Også de ganske almindelige Hansen og Jensen kan man ofte med fordel søge, såfremt personerne bærer mere særprægede fornavne som f.eks. Adser, Byrial eller Tulle eller lignende eller har flere fornavne.

Ved bestillingen af denne kategori behøver man på bestillings-sedlen blot at skrive: Navnekartotek / Adser Jensen, - eller hvad navnet nu måtte være.

Blåt blod (1)

Forsøget på at klarlægge omfanget heraf i den almindelige befolkning er ikke drevet af fornemmelsen af, at fænomenet skulle være særlig sjældent forekommende; og ej heller fordi påvisningen heraf i sig selv er særlig interessant, - det viser jo blot, at slægten har bevæget sig i den helt gale retning på den sociale rangstige.

Meget tyder på, at afstamning fra adelige slægter - og derigennem måske tillige fra middelalderens fyrsteslægter - kan påvises i anetavler for mange hundrede tusinde af nulevende danskere.

Det interessante er, at

- det dermed for mange er muligt af følge anetavlen meget langt tilbage i tiden,
- der ofte kan findes mange oplysninger om selv fjerne forfædre,
- nok synes fortidens samfund socialt lagdelt, men det var vitterligt muligt for familier/enkeltpersoner at skifte "lag",
- familieforbindelser mellem de sociale lag knytter samfundet sammen, så ikke mindst med sådanne forfædre må interessen for slægten komme til at omfatte hele landets historie,
- slægtens udforskning i sådanne tilfælde bliver den personlige rejse tilbage i Danmarks historie.

Johanne Grøn

Som stammor til utallige nulevende har hun været kendt længe, jf. hendes endnu bevarede ligsten i Røgen Kirke mellem Silkeborg og Århus, S. Leth Danielsen: Oustrupgaard og dens Beboere gennem 400 Aar, i Aarbøger udgivne af Historisk Samfund for Aarhus Stift, bd. 31, 1938, s. 1ff, og P. Filtenborg: Slægtsbog for Sogndegn Sejer Olesen Leth og Hustru Ida Nielsdatter, 1938, s. 11ff.

Fra før 1590 var Johanne Grøn, død efter 1616, gift første gang med ridefoged i Skanderborg len Sejer Andersen i Oustrup, Røgen sogn, død 1598, og siden anden gang med herredsfoged i Gjern herred Jesper Pedersen, død omkr. 1650. - Det har været antaget, at hun var af den lavadelige slægt Grøn, og i flere slægtsbøger hævdes det, at hun på ligstenen benævnes Eriksdatter; det passer ikke, der står "erlig oc gudfrøctig Quinde Johan Grøn", men rigtigt er det da, at hun havde en søn med navnet Erik, der evt. kunne være opkaldt efter morfaderen. - Selv har jeg begået den fejl i Slægtsarkivet: Slægten fra Tøving, 1988, s. 145, at hævde, at "hendes udslidte våbenskjold" på ligstenen "med lidt god vilje" kunne hævdes at vise adelsslægten Grøns våben; det passer desværre heller ikke, skjoldet viser blot Jesu monogram IHS.

Holger Hertzum-Larsen, Hovedgaden 32, Nr. Nissum, 7620 Lemvig, tlf. 97 89 13 07, har nu ved gennemgang af arkivalier fra kongens retterting, forgængerer for Højesteret, nemlig i Rettertingets stævningsbog 1597-99, fol.32, fundet følgende indførsel:

Christiern Munck til Ørnhoved [egl. Ørnhoffdt, Tjørring sogn v. Herning] citat fru Karine Blicksdatter til Ørnhoved med hendes lavværge for et skøde, hun [1595] skal have givet Ove Juel til Kjeldgaard [Offue Jull till Kioldgaard] på en gård i Bølling herred i Borris sogn, som kaldes Sønderbygaard [Synderbye gaard], hvilken for.ne skøde han formener ikke så lovligen "dreffuen"(?) er gjort at være, at det bør ved magt at blive, efterdi hun samme gård med al hendes gods en gang [1583] skal have afhændet efter skiftebrevs lydelse og efter de breve og forvaringer hende derimod på hendes ophold hendes livstid en gang gjort og given er, efter hvilke breves "formeeling" han formener hende ikke at skal have været vederhæftig samme gård igen at kunne købe [vel fejl for skøde], efterdi hun haver sig ladet fledføre en gang til hendes børn [1583], efter recessens "formeeling" (som han mener).

For.ne brev ... [er saa?] som hende på hendes livs ophold givet er, skal af hendes lavværge være beseget og af for.ne Christiern Munck underskrevet [1583], dateret samme dag skiftebrevet er udgiven, og for.ne gård med ægt, arbejde og al anden tyngte stedse efter skiftet er ganget, haver fulgt Niels Hansen i Grimlund [Grindlund] på tolvte år efter skiftebrevs indhold, dateret anno [15]83, indtil nu hun skal have solgt for.ne Ove Juel den efter samme hendes skødebrevs ly-

delse, dateret anno [15]95. Hun og skal have bekendt med hendes eget brev og segl, som hr. Niels i Gødstrup [Gjøstrup, Niels Jensen, hendes sognepræst for Snejbjerg og Tjørring menigheder] med hende haver beseglet og underskrevet, og er dateret mere end et halvt år, førend hun skal have givet for. ne Ove Juel for. ne skøde, at hun venligen haver ombedet for. ne Niels Hansen, at han ville vel gøre og unde for. ne Christen Munck og hendes datter Marine Grønsdatter samme Sønderbygaard for en vis summa pendinge, som var 500 daler og tyve gylden i guld. Hun og derudinden iblandt andet består, at dersom for. ne Niels Hansen sælger samme gård til nogen anden end til for. ne Christen Munck, da det aldeles imod hendes vilje, råd og samtykke at ske. Han og formener samme fri gård tilforn efter Recessen forbrudt at være til for. ne Niels Hansens hustrus næste arvinger, hvilke han [Chr. Munk] formener sine børn at skulle være, og for. ne Niels Hansen fordi ikke mægtig(?) samme gård efter sådan langsom h..... brug, imod Recessen til nogen lovligen at kunne oplade, og af de årsager samme opladelsebrev, som for. ne Niels Hansen kunne have givet hende, bør magtesløs at være, og det skøde, som hun derefter såvel som efter det brev, hun tilforn til hannem og hendes datter udgivet haver, siden haver givet for. ne Ove Juel, bør magtesløs at være og ikke at komme hannem eller hans arvinger til hinder eller skade udi nogen måde etc. at møde etc. tagendes med sig det livs brev, som Anders Blick til Beg på hendes afgangne datters, Marine Grønsdatters vegne, Niels Hansen i Grimlund og Sejer [Seiger] Andersen i Oustrup hende givet og gjort haver og for. ne Christiern Munck haver underskrevet og samtykket med hvis andre breve og bevis[er], hun i den sag imod hannem haver etc. etc.

Actum Hafniæ 23. augusti anni 1599

Item [egl.: Idem]

Citat Ove Juel til Kjeldgaard, at han møder i rette med samme skøde, han forhvervet haver p. Så og Anders Blick til Beg, Jens Juel til Juellingsholm [Jul t. Jullingsh.] og Niels Hansen i Grimlund, som samme skøde med hende forsegllet haver, at de og i lige måde møder i rette p ut supra

Konklusion:

Karine Bliksdatter, f. før 1545, d. eft. 1599, vel søster til Anders Blik til Beg, n. 1583 og 99. - Gift før 1565 med N.N. Grøn til Ørnhoved, død sen. 1583 (vel Erik G., n. 1560).

Mindst 3 børn:

- 1 (Johanne Grøn, f. sen. 1565, d. eft. 1616). - Gift sen. 1583 med Sejer Andersen (Bonde, f. før 1560, d. 1598, ridefoged i Skanderborg len) i Oustrup (i Røgen sogn, hvor der i kirken er gravsten

- med våben for Joh. Grøn: IHS). - (Blandt børn: Erik og Karen).
 2 (Karine Grønsdatter, f. før 1565, d. eft. 1599). - Gift sen. 1583 med Niels Hansen i Grimlund (Hoven sogn i Nr. Horne h., herredsfoged i Ø. Horne h.). - (Konen nævnt i retssag 4.12.1591 ved Viborg landsting, dombogen 1591, B.24-509, fol. 193b (if. regest fejlagtigt fol. 212b), anlagt af Chr. Munk til Ørnhoved mod Niels Hansen). - (Blandt børn ant.: Sofie, jf. Albildtrup II).
 3 Marine Grønsdatter, vel død 1595/99. - Gift tidligst 1583 (sen. 1590) med Chr. Munk til Ørnhoved (n. her fra 1590). - (Blandt børn: Karen).

Har andre arbejdet med den lavadelige slægt Grøn? - Rettelser og tilføjelser til Danmarks Adels Aarbogs gamle, ikke alt for tilforladelige stamtavle efterlyses hermed.

Pors, Bø- eller Byrialsen, - en advarsel

Den ansete personalhistoriker Carl Klitgaard har i Personalhistorisk Tidsskrift, 11. rk., bd. 1, 1940, s. 66 offentliggjort artiklen: En vendsysselsk Gren af Adelslægten Børialsen.

Her hævdes Poul Andersen, der 1611 var ridefoged på herregården Hammelmose i Vendsyssel, senere ridefoged under Aalborghus len, fra senest 1612 bosat på Ø. Hebelstrup i Hallund sogn og fra 1631 til sin død 1641 på Hvilshøjgaard i Ø. Brønderslev sogn, at være identisk med den lavadelige Poul Andersen, født 1546/48, nævnt fra 1573/74 til 1581 i slægtsgården Lund i Roum sogn i Rinds herred i det sydvestlige Himmerland; han levede endnu 1584, jfr. artiklen Lund i Roum sogn, i Mølstrup Kommunes lokalhistoriske Arkivs Årsskrift 1988, s. 61ff.

Denne identifikation kan efter alt at dømme ikke holde, idet præsteindberetningen 1647 (Viborg bispearkivs pakke vedr. Rind herred 1643-1798, C.2-209) oplyser, at Poul Andersen på gården Lund blev begravet i Roum Kirke. - Klitgaard har da heller ikke fremført noget egentlig argument for identifikationen.

Skulle læserne ligge inde med yderligere oplysninger om den vendsysselske Poul Andersen?

Andre problemer omkring blåt blod følger i næste nummer -
 A.B.

Udarvsskifter

Et godt eksempel på de mange oplysninger et sådant skifte kan give, er indsendt af Ole Bech Knudsen, Jyllands Allé 2, 3.tv., 8000 Århus C, tlf. 86 11 55 47:

Skiftebrev 25.11.1716 (Århus byfogeds skifteprotokol 1716-21, B.56-421, fol. 195b-252b) efter borger og handelsmand Michel Sørensen Due (død 15.6.1716) og hustru Mette Christensdatter (død 8.5.1716). Han var barnefødt i Hørning (Hjelmslev hrd.), hun på Helgenæs. - Ingen livsarvinger, testamente 2.5.1694, konfirm. 5.6.1694 og stadfæstet 30.3.1706.

Følgende "slægt register" anføres i skiftebrevet:

Michel Dues arvinger

Anders Hansen og Maren Andersdatter (Michels mor)

- 1) Hans Andersen, død og efterladt sig en søn:
 - a) Rasmus Hansen, boende i Hørning.
- 2) Jørgen Andersen, død, efterladt sig 4 sønner og 2 døtre:
 - a) Anders Jørgensen i København.
 - b) Thomas Jørgensen, død, efterladt sig en datter:
 - Edel Catrine i København.
 - c) Christen Jørgensen i Aars (Århus).
 - d) Mag. Hans Jørgensen i Sjælland.
 - e) Anne Jørgensdatter, død, efterladt sig:
 - 1 søn Niels Pedersen, tjener udi Norge.
 - 1 datter, Marchus Mørchs kone Kirsten Pedersdatter.
 - 1 datter, sal. Lads Pedersens kone Edel Pedersdatter.
 - 1 datter, ugift Anne Pedersdatter her udi Aars.
 - f) Maren Jørgensdatter, sr. Oluf Olufsens kæreste her i Aars.
- 3) Daniel Andersen, død uden børn.
- 4) Karen Andersdatter, død uden børn.
- 5) Edel Andersdatter, bor udi Ning herred udi Enslev (gift med Søren Jensen), på Chr. Carisius' gods.

Maren Andersdatter gift 2. g. med Søren Michelsen Due udi Hørning:

- 1) Michel Sørensen Due, efter hvem arv nu gives. Død i Århus.

Søren Michelsen Due gift 2. g. med Anne Rasmusdatter:

- 1) Hr. Rasmus Sørensen i Beder.
- 2) Michel Due i Hørning.
- 3) Anne Sørensdatter, Hans Ougesens kone udi Århus.
- 4) Karen Sørensdatter, sal. Sti Michelsens enke i Århus.

Mette Christensdatters arvinger

Forældre: Christen Rasmussen og Maren Lauritzdatter, som boede i Steengaarden på Hellig (Helgenæs), begge for mange år siden døde. 5 sønner og 4 døtre:

- 1) Rasmus Christensen, boede på Hellig og efterladt sig børn:
 - a) Anders Rasmussen, bor på Hellig (Helgenæs).

- b) Christen Rasmussen i Aars (Århus).
- c) Lauridtz Rasmussen, farer fra Aars.
- d) Niels Rasmussen, bor på Helles.
- e) Jens Rasmussen i København.
- f) Anne Rasmusdatter, bor på Helles.
- g) Maren Rasmusdatter, Søren Paves kone i Aars.
- 2) Jacob Christensen, død, boede i Over Mølle (Agri sogn) på Mols:
 - a) Niels Jacobsen, bor "i de 5 Møller" (Agri s.) på Mols.
 - b) Rasmus Jacobsen, bådsmand i Kongens tjeneste.
 - c) Karen Jacobsdatter, bor på Marselisborg gods i Skaade (Holme sogn).
- 3) Niels Christensen, død, efterladt sig 1 søn:
 - a) Christen Nielsen, tjener i København.
- 4) Laurs Christensen, død uden børn.
- 5) Anders Christensen, død, efterladt sig børn:
 - a) Jens Andersen Samsøing, bor i Aars.
 - b) Christen Andersen, bor på Samsø, ugift.
 - c) Laurs Andersen, farer fra Aars.
- 6) Maren Christensdatter, død, efterladt sig børn:
 - a) Jens Rasmussen, bor i Aars.
 - b) Peder Rasmussen, bor på Hællis (Helgenæs).
- 7) Anne Christensdatter, død uden børn.
- 8) Gunder Christensdatter, (død), efterladt sig børn:
 - a) Morten Rasmussen, farer fra Arendal i Norge.
 - b) Maren Machrobis, boende i Århus.
 - c) Anne Rasmusdatter, tjener i Kalundborg.
- 9) Mette Christensdatter, nu død i Aars, efter hvem arv gives.

Christen Rasmussen gift 2. g. med Karen Nielsdatter:

- 1) Jens Christensen, boende i København.
- 2) Peder Christensen, boende i Hyllested i (Djurs) Sønder herred.

Til arv og deling var der 2.945 rdlr. 4 mk. 6 1/2 sk.

Kommentarer

Michel Sørensen Dues halvbroder Jørgen Andersen Skræder eller Hørning (ca. 1638-1707), født i Hørning, tog borgerskab i Århus 1663, sandsynligvis som skrædder, men blev senere stor handelsmand, gift med Edel Christensdatter (ca. 1635-1709). - Halvbroderen Michel Due tog borgerskab 1681 i Århus som skrædder, men også han blev handelsmand i stor stil.

Jørgen Andersen Hørnings forældre er ikke kendt i Berner Schilden Holsten's Slægtsbog, bd. II, 2, s. 203-13.

Om hans børn kan kort nævnes:

- a) Anders (Andreas) Jørgensen Hørning (død 1733), kammerråd, amtsforvalter i Københavns amt, 1733 guvernør på Christiansborg i Guinea (Guldkysten), men død på rejsen dertil.
 Gift 1. g. 1698 med Ingeborg Laasbye (ca. 1678-1715), datter af borgmester i Århus Jens Rasmussen Laasbye (død 1695) og h. Maren Jensdatter Winther (død 1712).
 Gift 2. g. ca. 1716 med Cathrine Sophie Severinsdatter Rasmussen (1696-1769), datter af justitsråd, assessor i Kancelliet og Hofretten Severin Rasmussen (ca. 1655-1727) og h. Sophie Amalie Tuxen (1658-1730).
 A.J. Hørnings datter Christiane Elisabeth og svingersøn, generalkrigskommissær Christian Møller Friis blev adlet de Tuxen 1749; Friis var søn af industrimanden Palle Møller til Nørre Mølle og Møllersdal i Bryrup sogn.
- b) Thomas Jørgensen Hørning (død 1711), sekretær og assessor i Politi- og Kommercekollegiet, kommerceråd.
 Gift 1707 med Inger Hansdatter Winkekilde (1672-1755).
 - Deres datter Edel Cathrine H. var mormor til P.A. Heiberg.
- c) Christen Jørgensen Schaarup (ca. 1672-1731), vejer og måler i Århus, storkøbmand.
 Gift 1. g. 1701 med Maren Pedersdatter Lassen (ca. 1673-1709), datter af Peder Lassen til dybvad (død ca. 1701) og h. Karen Lasdatter.
 Gift 2. g. med Anna Olufsdatter (død 1717), datter af købmand og skipper i Århus, rådmand Oluf Sørensen (1657-1724) og h. Dorothe Johansdatter Althalt (1665-1737).
 Gift 3. g. 1721 med Johanne Bergenhammer, datter af sognepræst i Mårslet Mads Hansen Bergenhammer og h. Kirsten Lipper.
- d) Hans Jørgensen Hørning (ca. 1677-1724), magister, sognepræst til Bregninge-Bjergsted på Sjælland.
 Gift 1708 med Sidsel Jacobsdatter Graah.
- e) Anne Jørgensdatter Hørning (1664-1700).
 Trolovet 1688 med Peder Nielsen Læssøe (ca. 1655-1706), købmand i Århus. - Deres datter Kirsten (1689-1755) blev gift 1707 med købmand i Århus Marcus Pedersen Mørche (1682-1728).
- f) Maren Jørgensdatter Hørning (død 1752).
 Trolovet 1697 med Niels Michelsen Secher (ca. 1663-1704), handelsmand i Århus, med hvem hun var beslægtet i 3. led (men hvordan?).
 Gift 2. g. 1708 med Oluf Olufsen (død 1759), handelsmand i Århus, kommerceråd og stenrig! (måske søn af birkeskriver Oluf Christensen?).

Michel Dues anden halvbror var altså hr. Rasmus Sørensen Hørning eller Due (død 1723), sognepræst i Beder-Malling 1694-1723.

Andre skifter

En så udførlig behandling af mange udarvsskifter ville være ønskværdig, men er pladskrævende. Så vi må nok indskrænke os til at meddele nøjagtige kildeangivelser (dvs. protokollens navn, begyndelses- og slutår, arkivsignatur samt folieangivelse/sidetæl), arveladernes navne, arvingernes omtrentlige antal samt korte bemærkninger om specielle slægtsnavne, familiesammenhænge og oplysninger om, at der blandt arvingerne var flere fra andre herreder end arveladernes hjemstavn.

Fanø

Skifte 22.10.1805 og 11.6.1807 (Fanø birks skifteprot. 1796-1810, B.87-66, fol. 399b og 525) efter Søren Gregersen og hustru Maren Andersdatter ved Odden i Nordby, over 50 arv. med navne som Rødhus, Bork, Winther, Oldefar og Ellen.

Skifte 1817-21 (Fanø birks skifteprot. 1810-25, B.87-67, fol. 335-593) efter Johanne Mortensdatter Rødgaard og tidl. afd. mand Hans Mortensen Jessen i Nordby, - slægtsnavne: Winthersen.

V. Han herred

Skifte 19.1.1780 (Kølbygaard skifteprot. 1749-86, G.63-4, fol. 1077-81) efter enken Kirsten Jensdatter. - En snes arvinger på Hannæs, en enkelt i Norge og to i Østerild sogn i naboherredet Hillerslev. - Medd. Peter Kudsk, Søvej 7B, 8800 Viborg, 86 60 08 11.

Debat

Fremtidens "kirkebøger"

Der tales om fornuften i fortsat at føre kirkebøger på ordinær vis, jf. Paul G. Ørbergs artikel: Personregistrering i Danmark - Et debatoplæg, i Personalhistorisk Tidsskrift, årg. 109, 1989:2, s. 175ff.

Andre problemer følger med kunstig befrugtning. - Sundhedsministeren agter at fremlægge lovforslag, hvorefter uønsket barnløshed kan afhjælpes ved donering af enten sæd eller ubefrugtede æg; herved skulle barnet sikres mindst enten den biologiske far eller mor i huset. - Det skulle altså ikke være muligt, at kvinden får indlagt en anden kvindes æg befrugtet med andre end hendes egen mands sæd.

Men hvad vil fremtidens "kirkebog" oplyse om barnets "biologiske" forældre? - Det må fremgå af "kirkebogen", om der er tale om et A-, B- eller C-barn, altså om både far og mor er biologiske, om kun mor eller kun far er biologisk? Kravet kan selvfølgelig gennemføres, når kvinden bliver "behandlet" inden for det offentlige sundhedsvæsen!